

Tweede Kamer

DER STATEN-GENERAAL

Speech Voorzitter Tweede Kamer der Staten-Generaal, bij het in ontvangst nemen reeks '200 jaar Koninkrijk' in Gent, 27 september 2015

Dames en heren,

Gisteravond sloten we in Amsterdam de viering van tweehonderd jaar Koninkrijk der Nederlanden af. Voor mij als voorzitter van de Tweede Kamer was het vooral de opmaat naar de viering van 200 jaar Staten Generaal, te beginnen op 16 oktober aanstaande. Wij Nederlanders vergeten nog wel eens dat België en Nederland toen één land vormden, en er dus Belgen lid waren van 'onze' Staten-Generaal. De eerste Griffier van de Tweede Kamer was geboren in Gent.

Deze zomer was ik op vakantie in België. Met mijn gezin heb ik de slagvelden van de Eerste Wereldoorlog bezocht. We waren onder de indruk van de verschrikkingen die zich rond Ieper hebben afgespeeld, maar ook van de veerkracht van de Belgen die daar op de puinhopen een nieuw leven opbouwden. We slenterden door Brugge en Gent. Twee heerlijke steden. Met prachtige oude gebouwen, steegjes, pleintjes en grachten, en om eerlijk te zijn... ook zalige chocola. Wat ik me dáár realiseerde, was dat ik ook door een stukje Nederlandse geschiedenis liep. De hoogtijdagen van Brugge en Gent waren lang voor die van Amsterdam, Haarlem en Leiden, en ze hoorden toen bij de Nederlanden. De verbondenheid tussen onze landen gaat dus ver terug. Al is onze geschiedenis er een van samen zijn, uit elkaar gaan en weer samen komen.

Met de parlementsvoorzitter van België, Siegfried Bracke, en onze Luxemburgse collega Mars di Bartolomeo, was ik laatst in het Nationaal Archief in Den Haag. Bij die gelegenheid toonde de directeur van het archief het 'Plakkaat van Verlatinghe' uit 1581, waarmee Filips II – de Koning van Spanje – als landsheer der Nederlanden

werd afgezworen. Het Plakkaat is ondertekend door de Staten-Generaal van de Verenigde Nederlanden; zowel Holland als Vlaanderen worden er expliciet in genoemd. We kwamen dus samen in opstand tegen de koning, maar al gauw werden we door de loop van de geschiedenis van elkaar gescheiden.

Eeuwen later, in 1815, werden de Noordelijke en de Zuidelijke Nederlanden herenigd in het nieuwe Koninkrijk der Nederlanden. Al snel bleek dat wij in ruim twee eeuwen te ver uit elkaar waren gegroeid om van de hereniging een succes te maken. Na de Belgische opstand in 1830 scheidde het Zuiden zich weer van het Noorden af. De Belgische onafhankelijkheid werd definitief verankerd met het ondertekenen van het Verdrag van Londen in 1839. België en Nederland gingen weer ieder hun eigen weg, maar we vonden elkaar, als dat nodig was; we zijn blijven zoeken naar manieren om samen te werken, om elkaar te versterken en te helpen.

En natuurlijk botste het ook wel eens, vooral om economische redenen. Er waren veel conflicten over het gebruik van de Schelde, maar ook over de ijzeren Rijn door Zuid Limburg. Maar toen de Belgische bevolking een veilig heenkomen zocht tijdens de Eerste Wereldoorlog, bood Nederland bescherming aan ruim één miljoen Belgen. In Ede en Nunspeet, waar grote vluchtelingenkampen waren, herinneren monumenten ons aan die periode.

Vanaf het einde van de Tweede Wereldoorlog zijn we weer intensiever gaan samen werken. Eerst in Benelux-verband; later trokken we vaak gezamenlijk op in de EEG, de EG en nu in de Europese Unie. Onze parlementen werken sinds de oprichting van de Benelux-raad in 1955 nauw met elkaar samen. Niet alleen op economisch vlak, maar ook op het terrein van bijvoorbeeld grensoverschrijdend ambulancevervoer, politieoptreden en rampenbestrijding. Bij het ene onderwerp met meer succes dan bij het andere.

Echter, zoals dat gaat tussen oude vrienden, zijn wij het niet altijd met elkaar eens. Bijvoorbeeld over het Benelux-parlement, waarover de Tweede Kamer zich in 2013 kritisch uitliet. Of over de toekomst van de Europese Unie, waarover België traditioneel veel federaler denkt dan Nederland.

Sinds de scheiding van 1830, die je in moderne termen een vechtscheiding zou noemen, is onze relatie duidelijk verbeterd. Dat Nederland en België elkaar blijven vinden is ook logisch. We hebben zo veel gemeen. We hebben allebei een parlementaire democratie mét een koning. We hechten beide grote waarde aan een vrije, open en tolerante samenleving. We maken ons samen sterk voor fundamentele rechten als de vrijheid van meningsuiting, onafhankelijke rechtspraak en het gelijkheidsbeginsel. In een wereld waarin deze basis er voor veel mensen níet is, is dat bijzonder. We moeten deze waarden koesteren en met trots blijven uitdragen.

We delen ook veel praktische zaken, vooral in de grensgebieden. Nederlanders gaan in België naar de dokter en de tandarts. Belgen bekleden topposities in het Nederlandse medialandschap. Voor veel Nederlanders – zoals mijn dochter, die in Middelburg woont – is Antwerpen dichterbij dan Rotterdam. En in de wachtrijen van de Efteling hoor je regelmatig de Vlaamse tongval. Staat het Nederlands elftal in een WK-finale dan kleurt België Oranje, en wij zullen juichen voor de ‘Rode Duivels’ als die zich wél kwalificeren voor het EK.

Kortom, België en Nederland zijn als twee magneten. Liggen ze verkeerd, dan duwen ze elkaar weg, maar draai je ze goed, dan houden zij elkaar stevig vast.

Dames en heren,

Ik vind het een eer dat ik – samen met de Voorzitter van het Vlaams parlement, meneer Jan Peumans – vandaag het eerste exemplaar in ontvangst mag nemen, van de boekenreeks die ons gezamenlijke verleden in het Koninkrijk der Nederlanden beschrijft. Ik denk zomaar dat ik er nog wel een of twee dingen in zal lezen die ik nog niet wist, maar ik hoop vooral dat de reeks in onze beider landen zal bijdragen aan de algemene kennis over dat verleden.